

Višnja Popović

ZDRUŽENA ODBOJKA

*„Dopustite mi pobijediti, ako ne mogu pobijediti,
neka budem hrabar u pokušaju.“*

(prisega sportaša na Specijalnoj olimpijadi)

1. SPECIJALNA OLIMPIJADA

Specijalnu olimpijadu 1968. godine osnovala je gospođa Eunice Kennedy Shriver. Specijalna je olimpijada međunarodna organizacija koja osobama s intelektualnim teškoćama daje priliku da ostvare svoj potencijal, razvijaju fizičke sposobnosti, pokažu hrabrost, ali i radost zbog iskustva prijateljstva.

Specijalna olimpijada promiče razumijevanje, prihvaćanje i integraciju ljudi sa i bez intelektualnih teškoća i to u više od 170 zemalja. Sudjelovanjem u SO programu osobe s intelektualnim teškoćama stječu veće samopouzdanje i bolju sliku o sebi. Kroz svoje aktivnosti rastu psihički, duhovno i socijalno te pokazuju beskrajnu hrabrost i entuzijazam.

Specijalna olimpijada Hrvatske nacionalni je sportski savez koji se bavi provođenjem specifičnih sportsko-rekreativnih aktivnosti osoba s intelektualnim teškoćama prema načelima i pravilima međunarodne organizacije Specijalne olimpijade (eng. Special Olympics international) i propisa Republike Hrvatske koji uređuju pitanja sporta osoba s invaliditetom.

Osnovana je 22. travnja 1992. godine pod nazivom SPECIJALNA OLIMPIJADA HRVATSKE.

Danas djeluje 38 klubova koji rade i natječu se u sustavu Specijalne olimpijade Hrvatske na Prvenstvima Hrvatske za osobe s intelektualnim teškoćama u razvoju i to u:

trčanje na krpljama, skijaško trčanje, brzo i umjetničko klizanje, alpsko skijanje, atletika, plivanje, bowling, pikado, kuglanje, biciklizam, nogomet, združeni nogomet, MATP (Motor Activity Training Program), rolanje, *floorball*, odbojka, združena odbojka, stolni tenis.

Prema izvješću svjetske Specijalne olimpijade do 2013. godini registrirano je preko 4,2 milijuna sportaša i godišnje se održava oko 70 000 natjecanja diljem svijeta.

2. ZDRUŽENI SPORT

U cilju integracije osoba s intelektualnim teškoćama u razvoju počeo se razvijati program združenog sporta, dovodeći sportaše sa i bez teškoća u jednu ekipu. Osnovni koncept je da sportaši zajedno treniraju, natječu se, druže, razvijaju prijateljstva i međusobno razumijevanje. Prvi združeni timovi i natjecanja krenuli su srpnja 1988. godine u Americi i to za bowling, odbojku i *softball*.

Zadatak je združenog sporta mijenjanje stavova i mišljenja društva o osobama s intelektualnim teškoćama u razvoju, na zabavan i zanimljiv način.

Svi ekipni sportovi mogu biti združeni. Pravilima je određen broj sportaša s intelektualnim teškoćama u razvoju (u nastavku: atleta) i sportaša bez teškoća (u nastavku: partnera) te uz službena pravila sporta dodaju se pojedine aktivnosti specifične za pojedini sport kojima se utvrđuje sposobnost atleta, oformljuju divizije za natjecanja i rangira ekipa.

3. ZDRUŽENA ODBOJKA

Službena pravila združene odbojke razlikuju od službenih pravila odbojke u nekim segmentima, a sve u cilju poboljšanja igre i ostvarivanja ciljeva i zadataka združenog sporta uopće. Svaki organizator ima pravo dodati ili ograničiti neko pravilo, ali ne smije poremetiti osnovnu suštinu igre. Takve izmjene obavezno moraju biti dostavljene ekipama na vrijeme. Na prvom sastanku trenera prije natjecanja moraju biti detaljno objašnjene, a na završnom sastanku treneri daju svoje mišljenje, prijedloge i sugestije za nastavak razvoja pravila, a sve u svrhu razvoja i poboljšanja pravila općenito.

Na natjecanjima organizatori mogu ponuditi nadmetanje u odbojkaškim disciplinama. Raspon disciplina nudi mogućnost natjecanja sportašima svih sposobnosti.

Programi moraju objasniti ponuđene discipline i, ako je potrebno, smjernice za vođenje tih disciplina. Treneri su odgovorni za provođenje treninga i izbor disciplina prikladan vještinama i interesima svakog sportaša.

1. Odbojkaške vještine
2. Odbojkaška dodavanja
3. Odbojkaško bacanje i odbijanje
4. Individualne natjecateljske vještine
5. Momčadske odbojkaške vještine
6. Momčadsko natjecanje
7. Združeno momčadsko sportsko natjecanje
8. Modificirano momčadsko natjecanje

a) Modificirani dio pravila:

1. Crta za serviranje može biti pomaknuta bliže mreži, ali ne bliže od 4,5 m (ovih modifikacija nema za vrijeme Svjetskih olimpijskih igara).
2. Visina mreže za združeno natjecanje – 2,43 m za muškarce i 2,24 m za žene.
3. Popis treba sadržavati proporcionalan omjer atleta i partnera.
4. Za vrijeme natjecanja, sastav momčadi u svako vrijeme čine tri atlete i tri partnera. Nepridržavanje zadanog omjera se sankcionira.
5. Svaka ekipa ima jednu odraslu osobu, trenera koji ne igra, nego je odgovoran za momčad i vodi je za vrijeme natjecanja.
6. Redosljed serviranja i pozicija na terenu, na servis, odvijat će se izmjenjivanjem atlete i partnera.
7. Kad server postigne tri poena zaredom, na njegovo mjesto dolazi drugi server koji je na redu.
8. Svi prijavljeni igrači moraju ulaziti u igru tijekom svakog seta, mijenjaju se uvijek atleta za atletu, partner za partnera.
9. Vrijeme može biti ograničeno na minimalno 30 minuta po utakmici.
10. Kad server postigne tri poena zaredom, na njegovo mjesto dolazi drugi server koji je na redu.
11. Prije svakog turnira treneri predaju obrasce s ocjenom odbojkaških vještina kako bi se cijela momčad kategorizirala i svrstala u pripadajuću diviziju, tj. jakosnu skupinu.

Ostali dio pravila jednak je službenim pravilima za odbojku.

b) Odbojkaške vještine koje se ocjenjuju:

A. Servis

- 1) Poteškoće u izbačaju/primanju lopte
- 2) Povremeno pravilan donji servis preko mreže
- 3) Pravilan donji servis, dosljedan i učinkovit
- 4) Pravilan donji i gornji servis preko mreže
- 5) Dosljedan gornji servis preko mreže
- 6) Dosljedan servis u naznačena polja na terenu
- 7) Čest gornji servis preko mreže koji protivna ekipa ne može vratiti

B. Dodavanje/postavljanje

- 1) Poteškoće u izvršavanju prednjeg dodavanja suigraču
- 2) Povremeno dodaje suigraču
- 3) Izvršava samo ona dodavanja upućena njemu/njoj izravno
- 4) U većini slučajeva izvršava dodavanja zaprimljena na području svog položaja
- 5) Odabire najprikladniji oblik dodavanja u danoj situaciji
- 6) Precizno dodaje *setteru* kako bi izvršili napad
- 7) Ima pregled napada i sposobnost izvršenja složenog dodavanja

C. Blokiranje

- 1) Ne blokira uopće, bez obzira na situaciju
- 2) Ne trudi se oko blokiranja i često ga izvodi na pogrešnom mjestu
- 3) Blokira samo kad je lopta bačena neposredno pred njim/njom
- 4) Reagira na napade koji su u dometu 1-2 koraka
- 5) Agresivno pokušava blokirati na udaljenosti 3-4 koraka, često uspješno
- 6) Iznimno dobro sprječava protivničke napade uzduž mreže, uz dobru tjelesnu kontrolu

D. Napad/pogodak

- 1) Ne poznaje osnovna pravila prednje igre
- 2) Povremeno izvrši nedopušten napad preko mreže
- 3) Prebacuje loptu preko mreže kad je upućena izravno njemu/njoj
- 4) Prebacuje loptu preko mreže kad je dodana njemu/njoj povremeno se kreće prema mreži 1-2 koraka
- 5) Dosljedno prebacuje loptu preko mreže u protivnički teren
- 6) Dosljedno prebacuje loptu preko mreže tako da protivnička ekipa ne može vratiti

E. Komunikacija

- 1) Ne komunicira sa suigračima ili trenerom, ne kreće se prema lopti
- 2) Ne komunicira sa suigračima ili trenerom, često se sudara s drugim igračima i oduzima prijem suigračima

- 3) Suigračima i trenerima odgovara tako što mijenja svoj način igre na terenu
- 4) Javlja se na loptu i agresivno prima lopte u blizini svog položaja te se odmiče od suigrača koji se javlja na loptu
- 5) Potiče suigrače na komunikaciju, pomaže u davanju uputstava suigračima na terenu
- 6) Odrješito komunicira sa suigračima i trenerom tijekom igre

F. Svjesnost u igri

- 1) Ponekad zbunjjen u napadu i obrani, ne kreće se, ostaje u mjestu
- 2) Može igrati na fiksnoj poziciji po trenerovim uputama, povremeno ide za slobodnom loptom
- 3) Ograničeno razumije igru, obavlja osnovne i povremeno izvodi akcije po trenerovim uputama
- 4) Umjereno razumije igru, ponešto napad, ali solidno obranu
- 5) Jako dobro razumije igru i vješt(a) je u osnovama odbojke

G. Kretanje

- 1) Zadržava stacioniran položaj, ne kreće se u odnosu na loptu kako bi trebao/la
- 2) Kreće se samo korak-dva prema lopti
- 3) Kreće se prema lopti, ali sporo reagira i naizmjenično se kreće između napada i obrane
- 4) Kretanjem obuhvaća prikladan dio terena
- 5) Dobro pokriva teren, razumno agresivan, dobar prijelaz iz napada u obranu
- 6) Izvanredno pokriva teren, agresivno predviđa, odličan prijelaz iz napada u obranu.

Bodovi svakog igrača zbrajaju se i dobiveni broj čini bodovni prag ekipe, na osnovu kojih se svrstavaju u divizije za kvalifikacijska natjecanja. Ekipu tijekom kvalifikacija promatra i dodatno ocjenjuje komisija sastavljena od 3 stručnjaka te nakon završenih kvalifikacija određuju se finalne divizije koje razigravaju i natječu se za ulazak u završnicu natjecanja.

4. ZAKLJUČAK

Sport širi granice čovječnosti i nudi paletu odnosa dostojnu svakog čovjeka. To je aktivnost svih koji to žele, odgovara na najzahtjevnije izazove i pomaže razumijevanju među ljudima. Zbližava nezamislivo, odgaja nedvosmisleno, pomaže potrebitima i mami osmijehe na lica sportaša i njihovih roditelja.

Specijalna olimpijada kao pokret ima važnu ulogu u današnjem društvu u većini suvremenog svijeta, a polako zauzima svoje mjesto i u našoj zemlji. Združeni sport budućnost je specijalne olimpijade i most k dobroj integraciji svih.

Dodatak

Special Olympics 2013 Unified Volleyball Tournament, Istanbul-Turska, 19.-23. lipnja 2013, bilo je prvo međunarodno natjecanje u združenoj odbojci gdje je nastupila reprezentacija Hrvatske koju su činili atlete iz Škole za odgoj i obrazovanje - Pula i Centra za odgoj i obrazovanje, Zagreb, te partneri iz Pule i Zagreba. U konkurenciji 10 zemalja: Turske, Malte, Rusije, Češke Republike, Finske, Austrije, Azerbejdžana, Srbije i Njemačke, naša se izabrana vrsta plasirala u natjecanju prve divizije i osvojila prvo mjesto.

Reprezentacija Hrvatske u združenoj odbojci

5. LITERATURA

1. <http://www.specialolympics.org/>
2. <http://www.specijalna-olimpijada-hrvatske.hr/>